

Darba grupas ziņojums

Garkalnē, 2020.gada 18.maijā

Atbilstoši 2020.gada 31.marta Garkalnes novada domes lēmumam Nr.1051 (prot.Nr.51, 28.§) „Par darba grupas izveidi”, izveidotā darba grupa, sekojošā sastāvā – Jeļena Toca, Ilesa Abarri, Gunita Lauriņa, Santa Bubindusa, Klāvs Zīberts, piedaloties PSIA “Garkalnes Komunālserviss” valdes loceklim Harijam Lieljurim, darba grupas sēdēs 2020.gada 11.maijā un 2020.gada 18.maijā apkopoja, izskatīja un secināja sekojošo:

1. Valsts kontroles ziņojumā “Kā darbojas un saimnieko viena no Latvijas bagātākajām pašvaldībām – Garkalnes novada pašvaldība?” ir norādīts – “Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos, kā arī kapitālsabiedrību dibināšanas dokumentos nav norādes uz izvērtējuma veikšanu par nepieciešamību ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu ar trīs kapitālsabiedrību starpniecību.”, kā arī ir vairākkārt uzsvērts, ka PSIA “Garkalnes Komunālserviss” darbojas ļoti daudzās nozarēs, kas apgrūtina kontroli un pārraudzību no pašvaldības puse
2. Abu pašvaldības kapitālsabiedrību darbības izvērtējumā ir iekļauta norāde, ka normatīvo aktu, darbības un tirgus situācijas analīze, ļauj kapitālsabiedrību pamatdarbības veidus definēt kā stratēģiski svarīgus valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.
3. Darba grupa ir izskatījusi divus iespējamus reorganizācijas scenārijus:
 - 3.1. PSIA “Garkalnes Inženiertīkli” likvidēšanu (bez likvidācijas procesa), pievienojot PSIA “Garkalnes Komunālserviss”;
 - 3.2. PSIA “Garkalnes Komunālserviss” ūdenssaimniecības nodošanu PSIA “Garkalnes Inženiertīkli”, saglabājot pašvaldības līdzdalību abās kapitālsabiedrībās.
4. Atbilstoši Komerclikuma 335.panta otrajai daļai, pievienošana ir process, kurā sabiedrība (pievienojamā sabiedrība – PSIA “Garkalnes Inženiertīkli”) nodod visu savu mantu citai sabiedrībai (iegūstošā sabiedrība – PSIA “Garkalnes Komunālserviss”). Pievienošanas gadījumā pievienojamā sabiedrība beidz pastāvēt bez likvidācijas procesa. Tās rezultātā visas pievienojamās sabiedrības tiesības un saistības pāriet iegūstošajai sabiedrībai. Reorganizācija veicama divos posmos, kas

kopā aizņem no 5 līdz 6 mēnešiem, piesaistot revidentus un vērtētājus. Atbilstoši Komerclikuma 336.panta ceturtajai daļai, sabiedrības sadalīšana ir process, kur sadalāmā sabiedrība nodod daļu savas mantas vienai iegūstošajai sabiedrībai vai vairākām šādām sabiedrībām. Nodalīšanas gadījumā sadalāmā sabiedrība turpina pastāvēt.

5. Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 1.punktā ir noteikta pašvaldības autonomā funkcija – organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgāde un kanalizācija, siltumapgāde, sadzīves atkritumu apsaimniekošana, notekūdeņu savākšana, novadīšana un attīrīšana) neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds.

Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā ir noteikta pašvaldības autonomā funkcija – gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana; ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; atkritumu savākšanas un izvešanas kontrole; pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana).

Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 14.panta pirmās daļas 1.punktu, pašvaldībām, pildot savas funkcijas, ir tiesības veidot pašvaldību kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta pirmajai daļai publiska persona privāto tiesību jomā darbojas veicot darījumus, kas nepieciešami tās darbības nodrošināšanai, sniedzot pakalpojumus un dibinot kapitālsabiedrību vai iegūstot līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmā daļa noteic, ka publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība – situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Valsts pārvaldes likuma 88.panta septītā daļa nosaka, ka publiska persona, kas dibinājusi kapitālsabiedrību vai ieguvusi līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, pārvērtē līdzdalību tajā saskaņā ar šo pantu un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmajā daļā noteikts, ka publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4.panta nosacījumiem. Šo prasību nepiemēro, ja likumā ir noteikts, ka attiecīgās kapitālsabiedrības kapitāla daļas vai akcijas nav atsavināmas. Minētā panta otrajā daļā noteikts, ka lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstītūcija. Lēmumā ietver vērtējumu attiecībā uz atbilstību šā likuma 4.panta nosacījumiem un vispārējo stratēģisko mērķi.

Atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta pirmajai daļai publiska persona drīkst iegūt līdzdalību kapitālsabiedrībā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā minētajos gadījumos.

Lai pārvērtētu Garkalnes novada pašvaldības tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībās un tās atbilstību Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta nosacījumiem, Garkalnes novada dome noslēdza līgumu ar SIA „SANDRA DZERELE UN PARTNERIS” par Pašvaldības SIA „Garkalnes Komunālserviss” darbības ekonomisko izvērtējumu, kā arī noslēdza līgumu ar SIA „Investors” par Pašvaldības SIA „Garkalnes Inženiertīkli” darbības ekonomisko izvērtējumu.

Pamatojoties uz to, ka Garkalnes novada pašvaldība ir 100% kapitāla daļu turētājs gan Pašvaldības SIA “Garkalnes Komunālserviss”, reģistrācijas numurs 40003708356, gan 100% kapitāla daļu turētājs Pašvaldības SIA „Garkalnes Inženiertīkli”, reģistrācijas numurs 40103280684, tiek izvērtēta pašvaldības līdzdalības Kapitālsabiedrībā atbilstība Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta nosacījumiem, proti, vai Kapitālsabiedrību komercdarbības veikšana atbilst kādai no Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pantā noteiktajām pazīmēm, un izvirzīts vispārējais stratēģiskais mērķis.

Saskaņā ar SIA „SANDRA DZERELE UN PARTNERIS” 2020.gada sākumā sniegto ekonomisko izvērtējumu par Pašvaldības SIA „Garkalnes Komunālserviss”, ir norādīts, ka iepriekšējo gadu izaugsme (pakalpojumu kvalitātes, klientu skaita pieaugums) apliecina, ka Pašvaldības SIA „Garkalnes Komunālserviss” īpašumu pārvaldīšanas un komunālo pakalpojumu jomā izvirza un sasniedz arvien jaunus mērķus, pilnveido savu darbību un pakalpojumu klāstu, un pakalpojumu pieprasījums palielinās, kas ir identificējami kā stratēģiski pakalpojumi. Darba grupas ieskatā, SIA „SANDRA DZERELE UN PARTNERIS” izvērtējumā nav ņemts vērā fakts, ka, koncentrējot administratīvo resursu pamatdarbības veidu pilnveidošanai, tiktu paaugstināta uzņēmuma vērtība un nodrošināta ilgtspējīga attīstība.

Saskaņā ar SIA „Investors” 2020.gada sākumā sniegto ekonomisko izvērtējumu par Pašvaldības SIA „Garkalnes Inženiertīkli”, ir norādīts, ka ir apdraudēta Pašvaldības SIA „Garkalnes Inženiertīkli” pakalpojumu sniegšana ilgtermiņā, proti, Garkalnes novada pašvaldībai jāizvērtē apvienošanas iespējas ar Pašvaldības SIA „Garkalnes

Komunālserviss”, jo saskaņā ar Latvijas valdības plānu, kas paredz līdz 2021.gada beigām pabeigt Administratīvi teritoriālo reformu (ATR), veicot reformu, pastāv liela iespējamība, ka apvienotajā novadā neatkarīgi no tā jaunajām robežām tiks mainīta arī pašvaldības autonomā funkcija, līdz ar ko pastāv iespēja optimizēt Garkalnes novada domes pašvaldības uzņēmumu izmantoto resursu apjomu un optimizēt novada pašvaldības struktūru, apvienojot Pašvaldības SIA „Garkalnes Inženiertīkli” un Pašvaldības SIA „Garkalnes Komunālserviss”, par iegūstošo sabiedrību nosakot stabilāku un jaudīgāku uzņēmumu – Pašvaldības SIA „Garkalnes Komunālserviss”. Darba grupas ieskatā, SIA “Investors” nav ņēmis vērā faktu, ka nodalot ūdenssaimniecības inženierkomunikācijas un nododot tās SIA “Garkalnes Inženiertīkli”, pašvaldība iegūs divus spēcīgākus un vērtīgākus uzņēmumus ar lielāku izaugsmes potenciālu.

6. Garkalnes novada dome ir iesniegusi Vides aizsardzības un reģionālas attīstības ministrijai jaunu aglomerācijas plānu, kur paredzēts paplašinātajā Baltezersa aglomerācijā iekļaut papildus sekojošus ciemus: Bergi, Upesciems, Langstiņi un Amatnieki. Sakarā ar aglomerācijas paplašināšanu un jaunu klientu piesaisti ir nepieciešama jaunu notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI) izbūve, tā kā notekūdeņu pārsūkņēšana uz Rīgas pilsētu no Garkalnes novada perspektīvas nav ne tehniski, ne ekonomiski pamatota. Turklāt jaunās NAI kalpos arī kā rezerves variants notekūdeņu pārsūkņēšanai uz tām no Baltezersa un Alderu ciematiem (gar autoceļu A4 un "Garo Jūdzi" uz Langstiņiem), tā kā notekūdeņu pārsūkņēšanas kapacitāte uz Rīgas pilsētas CKS ir limitēta un tuvāko 5 līdz 10 gadu laikā, visdrīzāk, ka tiks izsmelta realizējot pieslēgumu izbūves programmu esošajā Baltezersa aglomerācijā (Bukulti, Priedkalne, Baltezers, Alderi).

Šobrīd VARAM izskata finansējuma piešķiršanas stratēģiju, tai skaitā ES līdzfinansējumu, ciematiem ar iedzīvotāju skaitu virs 2000, kam atbilst ciemats Garkalne. SIA “Garkalnes Inženiertīkli” ir veiksmīgi īstenojuši ES projektus, ir izveidota dalīta grāmatvedības uzskaitē. SIA Garkalnes inženiertīkli” izstrādātu tehniski ekonomisko pamatojumu, lai varētu pretendēt uz Garkalnes ciema ūdens/kanalizācijas tīklu paplašināšanu un kvalificēties ES finansējuma piesaistei.

7. Nākotnē, par neizbēgamu realitāti pieņemot Administratīvi teritoriālo reformu, apvienojot visas ūdenssaimniecības inženierkomunikācijas vienā uzņēmumā, samazinās risks, ka reorganizācijas procesu tuvā nākotnē būtu jāveic vēlreiz, jo, iespējams, jaunizveidotā novadā būtu ekonomiski pamatots vienots ūdens pakalpojumu sniedzējs. Darba grupa ir apkopojusi informāciju par līdzīgu saimniecību juridisko statusu un darbību citās pašvaldībās:

- 7.1. Ropažu novadā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedz pašvaldības SIA „Ciemats”, kas nodrošina tikai inženierkomunikācija apsaimniekošanu. Atkritumu un infrastruktūras apsaimniekošana ir nodalīta;

- 7.2. Stopiņu novadā ir izveidota pašvaldības aģentūra “Saimnieks”, kuras darbība aptver gan inženierkomunikāciju apsaimniekošanu, gan infrastruktūras uzturēšanu (līdzīgi kā ielu apgaismojums SIA “Garkalnes Inženiertīkli” pamatdarbībā), taču atkritumu apsaimniekošana arī ir nodalīta no aģentūras darbības;
- 7.3. Inčukalna novadā darbojas pašvaldības SIA “Vangažu avots”, kura pamatdarbība ir tikai ūdenssaimniecības pakalpojumi.;
- 7.4. Carnikavas novadā komunālos pakalpojumus nodrošina pašvaldības aģentūra “Carnikavas Komunālserviss” līdzīgi PSIA “Garkalnes Komunālserviss” nodrošinot visus komunālos pakalpojumus, taču aģentūrā strādā 88 darbinieki, neskatoties uz to, ka atkritumu apsaimniekošanu veic SIA “Clean R”,
- 7.5. Ādažu novadā ūdenssaimniecība ir nodalīta SIA “Ādažu Ūdens”, kas nodarbojas tikai ar šo pamatdarbības veidu.

Darba grupa secina, ka vienotam un koncentrētam redzējumam uz visa novada gan centralizētas, gan decentralizētas ūdenssaimniecības attīstību pamatā ir pakalpojumu koncentrēšana vienā uzņēmumā, kura pamatdarbība ir inženierkomunikāciju apsaimniekošana.

8. Darba grupa ir secinājusi, ka īstenojot apvienošanu atbilstoši Komerclikuma 335.panta otrajai daļai, iekšēji iegūstošajā uzņēmumā būtu jāveic restrukturizācija, nodalot ūdenssaimniecību atsevišķā struktūrā, kas prasītu papildus administratīvo resursu, kā arī sarežģītu uzskaites un atskaišu sistēmu, palielinot nevis novēršos Valsts kontroles norādi, ka viena kapitālsabiedrība darbojas tik dažādās nozarēs.
9. Ūdenssaimniecība PSIA “Garkalnes Komunālserviss” sastāda 2,4% no apgrozījuma, šīs nozares atdalīšanai būs nebūtiska ietekme uz uzņēmuma finanšu rādītājiem vai citu pakalpojumu tarifiem.
10. Darba grupa ir analizējusi abu scenāriju ietekmi uz patērētājiem. PSIA “Garkalnes Komunālserviss” ir mazāk klientu (158 mājsaimniecības), SIA “Garkalnes Inženiertīkli” sniedz pakalpojumu 617 mājsaimniecībām un juridiskām personām. Katram klientam ir jāpārslēdz līgums, jāpārņem skaitītājs, jāveic gala norēķins, kas būtiski palielina reorganizācijas izmaksas.
11. Darba grupa ir analizējusi abu scenāriju ietekmi uz ūdenssaimniecības tarifiem, neveicot precīzus aprēķinus, bet gan analizējot esošo situāciju un izskatot aplēses. Ir

ņemts vērā Valsts kontroles revīzijas ziņojumā norādītais, ka SIA “Garkalnes Inženiertīkli” ir tuvākajā laikā jāpārskata ūdenssaimniecības tarifs. PSIA “Garkalnes Komunālserviss” tarifs ir zemāks un ekonomiski pamatots. Pievienojot šos klientus, kā arī ūdensapgādes un kanalizācijas notekūdeņu apjomu kopējam aprēķinam, būtu iespējams sasniegt lēzenāku tarifa pieaugumu.

12. Darba grupa ir analizējusi pamatkapitāla un pamatlīdzekļu struktūru abos uzņēmumos. PSIA “Garkalnes Komunālserviss” bilancē ir 13 ūdenssaimniecības pamatlīdzekļi ar kopējo atlikušo (neamortizēto) vērtību 27 tūkst. *euro*, no kuriem 7 ir pilnībā amortizēti, tikai divi no tiem ir bijuši kā mantisks ieguldījums pamatkapitālā, dibinot uzņēmumu 2005.gadā. SIA “Garkalnes Inženiertīkli” bilancē ir 32 pamatlīdzekļi ar atlikušo vērtību 711 tūkst. *euro*. Uzņēmuma pamatlīdzekļu struktūra skaidri norāda, ka SIA “Garkalnes Inženiertīkli” **saimnieciskās pamatdarbības veids ir ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana**. Attiecība uz pamatkapitālu, darba grupa ir secinājusi, ka SIA “Garkalnes Inženiertīkli” 92% pamatkapitāla veido īpašnieku ieguldījums mantā, kas norāda uz to, ka lielu ūdenssaimniecības projektu attīstībai ir nepieciešams īpašnieku ieguldījums ar daudz ilgāku atdeves laiku, jo aprēķinātais ūdens un kanalizācijas trašu kalpošanas laiks atbilstoši SPRK norādījumiem ir 50 gadi.
13. Darba grupa ir vērtējusi abu uzņēmumu darbinieku struktūru. PSIA “Garkalnes Komunālserviss” nav atsevišķa darbinieka, kas nodarbotos tikai ar ūdensapgādes un kanalizācijas nozari, savukārt SIA “Garkalnes Inženiertīkli” ir vairāki speciālisti, kas apkalpo esošās iekārtas un tīklus. Apvienojot abus uzņēmumus atbilstoši Komerclikuma 335.panta otrajai daļai, būtu sasniegts 50 darbinieku sliekšnis, kas maina uzņēmuma darbības attiecībā uz iekšējo kontroli un darba aizsardzību. Apvienojot netiktu likvidētas štata vietas, bet gan nāktos izveidot jaunas, jo SIA “Garkalnes Inženiertīkli” grāmatvedību nodrošina ārpakalpojums, kura izmaksas nesedz par vienu papildus grāmatveža amatalgū, kas papildus būtu nepieciešams apvienotajam uzņēmumam.
14. Ir uzsākti ūdenssaimniecības projekti, kas prasa tūlītēju administratīvo resursu iesaisti izstrādē un ieviešanā. Procesā ir ūdenssaimniecības projekts Ziedu ielā un Parka ielā, uzsāktais ūdenssaimniecības projekts Sēņu ielā un Graudiņu ielā. Uzsākot SIA “Garkalnes Inženiertīkli” pievienošanas procesu un jaunas struktūras izveidi PSIA “Garkalnes Komunālserviss”, visa administratīvā kapacitāte tiktu veltīta šim procesam, būtiski ietekmējot citus iesāktos attīstības plānus.

15. Pamatojoties uz visu minēto, darba grupa secina, ka ekonomiski pamatoti, kā arī ilgtspējīgi ir īstenot reorganizācijas (sadalīšanas) procesu nodalot ūdenssaimniecības nozari no PSIA "Garkalnes Komunālserviss" un nododot SIA "Garkalnes Inženiertīkli", nosakot par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju Garkalnes novada Garkalnes, Upesciema, Langstiņu, Berģu un Amatnieku ciemos SIA "Garkalnes Inženiertīkli".

Darba grupas vadītāja:	_____	Jeļena Toca
Komisijas locekļi:	_____	Ilesa Abarri
	_____	Santa Bubindusa
	_____	Klāvs Zīberts
	_____	Gunita Lauriņa